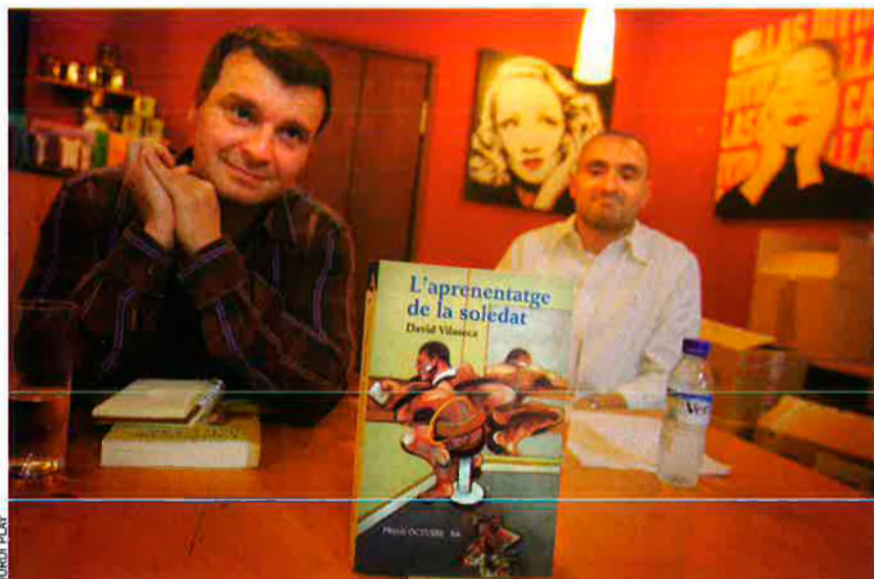

Els Octubre de narrativa i assaig recuperen dos exilis, Londres i Mèxic

Catalans a Mèxic, el Mèxic de la postguerra, i catalans a Londres, el Londres dels 80 i els 90. Parlem, respectivament, del premi d'assaig Joan Fuster, 'Una geografia imaginària. Mèxic i la literatura catalana de l'exili', de Carlos Guzmán Moncada, i de l'Andròmina de narrativa, 'L'aprenentatge de la soledat', de David Vilaseca.

El presentador, Alberto Mira, parla amb l'autor, David Vilaseca, a la llibreria Antinous de Barcelona. Tots dos, professors d'universitat, havien vingut de Londres per a l'ocasió.

Els darrers premis Octubre d'assaig i narrativa, que acaba de publicar 3i4, recuperen dos exilis.

El d'assaig, *Una geografia imaginària. Mèxic i la literatura catalana de l'exili*, del mexicà Carlos Guzmán Moncada (Ciutat de Mèxic, 1968), analitza la presència de l'imaginari mexicà en les obres dels autors catalans exiliats, especialment Calders, Tísner, Bartra, Riera Llorca i Ferran de Pol.

El de narrativa, *L'aprenentatge de la soledat*, de David Vilaseca (Barcelona, 1964), establert fa més de deu anys a Londres, parla d'un exili actual. El pro-

tagonista és, com l'autor, un català gai que ha decidit viure a la capital anglesa, "fugint de moltes coses", com va dir l'autor mateix, en l'acte de presentació del llibre a la llibreria gai i lèsbica Antinous, de Barcelona, el dia 10 d'abril proppassat. "A Londres hi ha moltes soledats compartides", va dir.

David Vilaseca és professor de la Universitat de Londres i la persona encarregada de presentar el seu llibre era un valencià "exiliat" també a Londres, el professor Alberto Mira (Alzira, 1965), assagista i narrador especialista en la cultura homosexual.

Per a Alberto Mira, després del David –el mateix nom de l'autor– que escriu el dietari, el gran protagonista de la novel·la és Londres. Llegir el llibre, va dir, "ha estat llegir una experiència compartida: Londres, com a lloc on podem ser nosaltres mateixos, una experiència convertida en identitat".

Per a Mira, viure com a estranger en un lloc et dona una inestabilitat fèrtil, descobreix parts de tu que desconeixes.

El protagonista és gai i el seu cercle de relacions és el món gai, però som lluny, va advertir Mira, de la típica novel·la gai d'autodescobriment. L'autor també va advertir que "la novel·la no és reivindicativa ni justifica el fet gai".

Lector i autor van coincidir a indicar que es tractava d'una novel·la d'aprenentatge. "S'hi explica com es produeix aquest procés", va dir Mira. "La noció d'aprenentatge hi és crucial", va dir Vilaseca.

En aquest procés, Londres, va dir Mira, hi fa un paper molt important, i és un dels elements més interessants del llibre. "No és –va comentar– una ciutat amiga, és una ciutat difícil. Reflecteix una mica el que tu ets i cada persona acaba reflectint el seu Londres."

A Mira li van interessar els nombrosos referents a la cultura culta i popular que hi ha al llibre, especialment el cinema, àmbit de la docència de què s'ocupa a la universitat Oxford Brookes. Perquè són referents que el lector pot comparar. Però l'autor, va puntualitzar, no els hi va incloure només per això, sinó per veure com s'hi relaciona el personatge. "No interessa –va concloure– Freud o Lacan per ells mateixos, sinó perquè reflecteixen la subjectivitat com són llegits per part del personatge."

Si el lector de la novel·la descobrirà un Londres que desconeixia, el del llibre d'assaig descobrirà una mirada diferent sobre la literatura de l'exili, i en concret del mexicà, com va destacar el jurat. No es tracta només de saber què van escriure a Mèxic els autors catalans, sinó com s'amaraven de mol-

“El món gai i acadèmic de Londres és només l’anècdota”

David Vilaseca publica ‘L’aprenentatge de la soledat’, novel·la en forma de dietari

David Vilaseca (Barcelona, 1964) publica a 3i4 la novel·la *L’aprenentatge de la soledat*, premi Octubre de narrativa. És catedràtic d’estudis hispànics i crítica literària a la Royal Holloway de la Universitat de Londres.

—Heu anomenat *novel·la* un text presentat en forma de dietari, protagonitzat per una persona que es diu com l’autor, David. Per què no heu fet directament un dietari?

—El gènere autobiogràfic com a tal no m’interessa. Un text que sigui reflex de la meua vida personal no m’interessa. La meua vida és mediocre. El que vull és transcendir-la, fer-la universal, que tingui un valor literari i estètic,

—Però el dietari és escrit per una persona jove que té, suposo, molts punts en comú amb l’autor.

—Espero que el lector sigui capaç de veure que hi ha una anècdota biogràfica que hi ha estat transcrida. Tota novel·la parteix d’un món específic. Una novel·la sorgeix d’allò més personal, particular, de cadascú. Com més personal i més anecdòtic, més transcendent, si la novel·la fa el seu fet. Tot i partir d’un món molt específic, el món gai i acadèmic d’un Londres determinat, volia que no es quedés en l’anècdota d’aquest món, sinó extreure’n un referent universal.

—Havíeu escrit un dietari abans d’escriure el dietari de la novel·la?

—Sí. Durant molt de temps. I aquest dietari es reflecteix en l’experiència de la novel·la.

—El joc literari de la ficció consisteix a fer versemblant el dietari?

—Exacte.

—David és una persona en crisi, no pot ser cregut, ni brillant, ni gaire culte. No escriu el dietari per demostrar les seves habilitats estilístiques.

—El que m’interessava era presentar la seva veu despullada, amb la seva especificitat, però també amb la seva insignificança, desproveïda de decoracions afalagadores. Perquè parla d’una època desagradable, del descens a l’infern, d’un jo esquinçat, de pèrdua d’amants i de pàtria.

Hi ha un dolor molt fort. Parlar de qüestions més o menys bucòliques semblaria fals.

—El personatge que escriu el dietari ho fa també per raons terapèutiques, per psicoanalitzar-se?

—Sense dubte. Hi ha un component bastant humanista, el de la confiança en el llenguatge per a comprendre la identitat i el jo. Encara més, s’agafa al dietari perquè és l’única cosa que li queda. En un món en què tots els significants que l’envolten s’enfonsen, el dietari és el lloc on es pot aferrar, on pot entendre què li passa. És clar, això té moltes similituds amb la psicoanàlisi. Però al final s’adona que amb el dietari no n’hi ha prou i li cal el suplement del psicoanalista.

—És una eina necessària, però insuficient.

—És part del seu procés d’aprenentatge. El que té en comú el dietari amb la psicoanàlisi és que arribar a la veritat del subjecte no és un procés de revelació essencialista i primitiva, sinó que la veritat es va forjant a mesura que l’escrius. Com diu Gil de Biedma, el dietari és una forma d’escriure el propi futur. Hi

ha un procés d’aprenentatge en el temps i només es revela la veritat en el moment final. I el sentit de la novel·la es descobreix al final, quan el narrador s’adona de què fa.

—Per donar versemblança al dietari, el seu redactor havia d’explicar el dia a dia, sense saber si allò seria prou rellevant, no?

—Teniu raó. És molt cert. Havia de retratar un món semblant a la percepció del món que té el personatge.

—La promiscuïtat sexual del personatge fa que es relacioni amb gent nova i diversa, amb la qual té un contacte esporàdic. Reflex del món gai?

—No, del món urbà. Darrere aquesta repetició cega del desig hi ha la voluntat de recuperar allò que ha perdut, de l’amant a la mare, pèrdues que no ha acabat d’assumir. El referent és Proust, el Marcel que s’enamora de figures que no són més que repeticions d’un mateix model, fins que s’adona que la pèrdua és irrecuperable i és quan renuncia a l’amor per sublimar-lo en el treball. El personatge busca l’objecte perdut, persegueix fantasmes, i quan assumeix la pèrdua sublima el desig en el treball, com Proust.

tes de les transformacions que va tenir Mèxic aquelles dècades, especialment les relacionades amb la configuració d’una identitat nacional construïda al voltant de la transformació de la ciutat de Mèxic.

L’edició dels dos premis es com-

pleta amb la publicació del de teatre, *Lost persons area*, d’Octavi Egea (Barcelona, 1946), una recreació, amb noms canviats, d’una conversa entre Truman Capote i Marilyn Monroe, una obra, crua i poètica alhora, sobre dos personatges desitjats, símbols del

talent i la bellesa, que íntimament no se senten tan feliços com ens podem imaginar. A causa de la presència de Truman Capote, el llibre també es podrà adquirir a la llibreria Antinous.

Lluís Bonada